

Centraal Museum

Gereserveerd subsidiebedrag: **€ 250.000**

Gevraagd subsidiebedrag: € 250.000

Over de instelling

Stichting Centraal Museum (hierna: Centraal Museum) is een regionaal museum dat gevestigd is in Utrecht. Het Centraal Museum beheert meer dan zestigduizend objecten. De collectie bestaat uit mode, stadsgeschiedenis, design en oude, moderne en hedendaagse kunst. Onderdeel van het Centraal Museum zijn het nijntje museum en het Rietveld Schröderhuis. De instelling wil de blik van bezoekers verruimen met kunst en cultuur en, naar eigen zeggen, een baken zijn voor reflectie en verdieping, en een plek waar de waan van de dag kan worden getoetst.

Subsidieadvies

Het Centraal Museum vraagt subsidie aan als instelling met als kernactiviteit het beheer en behoud van een gemeentelijke collectie cultureel erfgoed van nationaal of internationaal belang. Het museum vraagt subsidie voor het uitvoeren van publieksactiviteiten die verband houden met de collectie en een aanvulling vormen op de activiteiten waarvoor de gemeente Utrecht subsidie verstrekt. Het museum is voorgedragen door de Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht, waar de instelling haar standplaats heeft. Het Centraal Museum voldoet aan de eisen die de Regeling stelt met betrekking tot artikel 3.26.

De Raad voor Cultuur adviseert het Centraal Museum geen subsidiebedrag te verlenen, tenzij de instelling:

- een aangepast activiteitenplan opstelt met een vernieuwende invulling van de besteding van de rijksbijdrage, gekoppeld aan een concrete visie op publieksverbreding.
- een aangepaste begroting opstelt, in lijn met het nieuwe activiteitenplan.

De raad vindt het Centraal Museum een toonaangevende instelling, met een tentoonstellingsprogramma van hoge kwaliteit. Met de BIS-bijdrage wil zij een keer per jaar een grote tentoonstelling een extra *boost* geven, door die te besteden aan extra internationale bruiklenen, transport, verzekering, marketing en communicatie. De raad betreurt deze keuze van de instelling, omdat zij met deze benadering onvoldoende inzet op het organiseren van publieksactiviteiten die een aanvulling vormen op de activiteiten waarvoor de gemeente Utrecht subsidie verstrekt. De raad acht de instelling zeer wel

in staat om een meer vernieuwende invulling te geven aan de besteding van de rijksbijdrage, met name om een meer divers publiek te bereiken.

Het Centraal Museum is transparant over de gehanteerde vergoedingen en de instelling is financieel gezond. De raad complimenteert haar met de toepassing van de Fair Practice Code, maar mist beoogde resultaten en concrete actiepunten voor een betere toepassing van de Governance Code Cultuur en de Code Culturele Diversiteit.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

De raad heeft waardering voor de gestructureerde en heldere aanvraag van het Centraal Museum. De instelling is toonaangevend in het Nederlandse museale landschap. Zij heeft een brede collectie met internationale aantrekkingskracht en programmeert tentoonstellingen en activiteiten van hoge kwaliteit. Het gaat om drie typen tentoonstellingen. Allereerst kleine interventies in de vaste collectie opstellingen die uiting geven aan meerstemmigheid: *small* tentoonstellingen. Daarnaast tentoonstellingen gericht op beperktere publieke belangstelling: *medium* tentoonstellingen. Tot slot drie keer per jaar een *large* tentoonstelling, waarbij doorgaans een van de disciplines die het museum verzamelt voorop staat.

Met de BIS-bijdrage wil de instelling een keer per jaar een *large* tentoonstelling opschalen, zodat de nationale en internationale uitstraling van de instelling groter wordt en zij een breder publiek bereikt. In het activiteitenplan noemt de instelling een aantal *large* tentoonstellingen, die mogelijk kunnen uitgroeien tot *extra large* tentoonstellingen. In 2021 is dat een tentoonstelling met de collectie videokunst van Pamela en Richard Kramlich, in 2022 een tentoonstelling van de Japanse kunstenaar Takashi Murakami, in 2023 van schilders uit de lage landen die in Rome verenigd werden door de schilders sociëteit de Bentvueghels en in 2024 kan een *large* tentoonstelling over Rietveld in een internationale context getransformeerd worden naar *extra large*.

De BIS-bijdrage wil de instelling besteden aan het verkrijgen van extra internationale bruiklenen en de daarmee samenhangende kosten van transport en verzekering, en aan gerichte marketing en communicatie. Zij investeert hiermee echter niet direct in een (vernieuwend) publieksprogramma.

Met de rijksbijdrage breidt het Centraal Museum dus de reguliere programmering uit. De raad betreurt deze keuze van de instelling, omdat zij met deze benadering onvoldoende inzet op het organiseren van publieksactiviteiten die een aanvulling vormen op de activiteiten waarvoor

de gemeente Utrecht subsidie verstrekt. Van het Centraal Museum, met zijn onmiskenbare artistieke kwaliteit, centrale locatie, (inter)nationale aantrekkingskracht en reputatie, mag een origineler en spannender plan voor het bereiken van een breder publiek worden verwacht, om in aanmerking te komen voor een rijksbijdrage.

Vernieuwing

De raad is positief over de vernieuwende projecten die het Centraal Museum in de eigen stad organiseert, zoals deCentraal, waarmee het museum kunstwerken toont buiten de eigen muren, en het avondprogramma Centraal Laat, waarbij veel wordt samengewerkt met lokale partijen en makers. Met de BIS-plannen stelt de instelling zich echter te bescheiden innovatief op: hierbij gaat het slechts om een continuering en uitvergroting van de al bestaande programmering.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Het Centraal Museum is transparant over de gehanteerde vergoedingen. De instelling volgt de Museum cao. Zij maakt afspraken over de compensatie van overwerk en hanteert de richtlijn voor kunstenaarshonoraria sinds de invoering hiervan. Alle medewerkers beschikken over een functiedocument dat door een onafhankelijk bedrijf wordt voorzien van een waardering.

Het Centraal Museum verkeert in goede financiële gezondheid. Het percentage eigen inkomsten nam tussen 2017 en 2018 toe. De instelling heeft een realistische begroting opgesteld voor de periode 2021 – 2024. Die laat voor 2021 zowel aan de baten- als lastenkant een afname zien ten opzichte van de realisatie in 2017 en 2018. Dit wordt verklaard uit minder inkomsten uit entreeheffing als gevolg van het noodgedwongen sluiten van delen van de gebouwen in verband met verduurzamingswerkzaamheden en onderhoud.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

Het Centraal Museum ontvangt veel jongeren en kinderen in schoolverband. Om schoolgroepen te bereiken werkt de instelling samen met Cultuur en School en Kunst Centraal. Jaarlijks bezoeken 9.600 leerlingen het museum. De instelling biedt onderwijsprogramma's voor voerschoolse educatie, primair onderwijs, vmbo en mbo. Met deCentraal wil zij een opdracht geven aan HKU-studenten om jaarlijks een nieuw beeld te ontwerpen voor een sokkel op het Nicolaaskerkhof in Utrecht. De raad is positief over deze vorm van talentontwikkeling.

Tussen 2017 en 2018 nam het aantal bezoekers aan het museum flink toe: van bijna 309.000 in 2017 tot bijna 389.000 in 2018. Ongeveer de helft van de reguliere bezoekers komt uit Utrecht en omgeving, en ongeveer 45

procent uit de rest van Nederland. 5 procent is afkomstig uit het buitenland. In 2021 verwacht de instelling 270.000 bezoekers, en na de heropening van het nijntje museum en de afronding van de onderhoudswerkzaamheden in 2022 voorziet zij een stijging naar minimaal 350.000 bezoekers. De raad heeft er vertrouwen in dat zij deze ambitie realiseert.

Het museum benoemt de volgende doelgroepen: traditionele museumbezoekers, jongvolwassenen, kinderen en jongeren, en internationale bezoekers. De instelling heeft de ambitie in de komende beleidsperiode het percentage internationale bezoekers te laten toenemen naar 10 procent. Daarnaast wil zij maatschappelijke groepen aan zich binden. Het streven is dat ongeveer 5 procent van het totale bezoekersaantal naar eigen zeggen bestaat uit bewoners met een migratie-achtergrond, bewoners in een slechte economische positie, mensen uit de lhbtqi-gemeenschap, bezoekers op leeftijd en mindervaliden, mensen met visuele beperkingen, en doven en slechthorenden. De instelling beschrijft echter niet concreet op welke manier zij deze doelgroepen wil bereiken en met welke publieksstrategie, en hoe zij het bereik gaat monitoren. Daarnaast vindt de raad dat de instelling – juist in studentenstad Utrecht – grotere ambities mag tonen voor een groter bereik onder jongvolwassenen. Ook ontbreken in het activiteitenplan specifieke plannen met betrekking tot educatie en participatie als het gaat om de BIS-besteding.

Geografische spreiding

Het Centraal Museum is goed verankerd in de stad Utrecht. De instelling verbindt zich actief aan Utrecht en laat zich in de stad zien. Bijvoorbeeld met het programma 'Utrecht lokaal', waarmee het museum werken van Utrechtse kunstenaars toont. Een aansprekende tentoonstelling vond de raad 'Dromen in beton', over het Utrechtse Kanaleneiland en Hoog Catharijne, die het museum in 2019 toonde. Zij betrok verschillende gemeenschappen in Utrecht bij de tentoonstelling.

Het Centraal Museum is een van de Utrechtse musea die deelnemen in het initiatief Samenwerkende Utrechtse Musea. Ook werkt zij in de stad onder andere samen met onderwijsinstellingen. Regionaal en (inter)nationaal is de instelling een vanzelfsprekende samenwerkingspartner. Met de XL-tentoonstellingen wil zij inzetten op een inhoudelijk gedreven samenwerking met de regio, waarbij zij collega-musea zo veel mogelijk wil laten profiteren van haar landelijke uitstraling en het grote publieksbereik.

Toepassing Fair Practice Code

Het Centraal Museum onderschrijft de Fair Practice Code en geeft aan eerlijke beloning van kunstenaars, medewerkers, vrijwilligers en stagiairs zeer belangrijk te vinden. De raad is positief over de toepassing van de code door de instelling. Zij heeft een actieve ondernemingsraad en een

vrijwilligersplatform, en neemt deel aan de sociale dialoog waar afspraken worden gemaakt over eerlijke beloning. Samenwerkingsverbanden en relaties beoordeelt de instelling op eerlijke bedrijfsvoering en redelijke vergoeding.

Toepassing Governance Code Cultuur

De Governance Code Cultuur wordt door het Centraal Museum onderschreven. De instelling volgt de acht principes van goed bestuur en goed toezicht. Zij hanteert een raad-van-toezichtmodel. De tweekoppige directie is verantwoordelijk voor het functioneren en de resultaten van de organisatie. De leden van de raad van toezicht zien toe op uitvoering. De raad is benieuwd naar concrete verbeter- en actiepunten op dit gebied voor de komende periode.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

Ook de Code Diversiteit en Inclusie onderschrijft het Centraal Museum. Het museum is onderdeel van het initiatief 'Musea bekenen kleur', dat tot doel heeft inclusie en diversiteit te verankeren in het DNA van de samenwerkingspartners. De raad juicht dit initiatief toe en is benieuwd naar de concrete projecten van de deelnemende musea. De instelling vindt dat het publiek een afspiegeling moet vormen van de samenleving en ziet grote kansen voor het vergroten van de diversiteit onder bezoekers door de pluriforme aard van de collectie.

Het Centraal Museum onderkent dat de raad van toezicht en de organisatie nog onvoldoende diversiteit in culturele achtergrond laten zien. Het wervings- en selectiebeleid is om die reden aangepast. Dit heeft geresulteerd in de aanstelling van enkele nieuwe medewerkers en vrijwilligers met een cultureel diverse achtergrond. De komende jaren maken verschillende leden van de raad van toezicht plaats voor nieuwe leden. Ook dit biedt kansen om de diversiteit in de raad van toezicht te vergroten. De raad betreurt het dat de instelling geen specifieke doelen stelt op dit vlak.